

HUMAN AKCIJA ZA
RIGHTS LJUDSKA
ACTION PRAVA

VLADA CRNE GORE

Gospodin Duško Marković, predsjednik Vlade

Gospodin Kemal Purišić, ministar rada i socijalnog staranja

Podgorica, 15.6.2017.

Predmet: Kritika Prijedloga zakona o izvršenju Odluke Ustavnog suda Crne Gore U – I broj 6/16 od 19. aprila 2017. godine

Poštovani gospodine predsjedniče Vlade Markoviću,

poštovani gospodine ministre Purišiću,

u ime NVO Akcija za ljudska prava predlažem da Prijedlog zakona o izvršenju Odluke Ustavnog suda Crne Gore U – I broj 6/16 od 19. aprila 2017. godine povučete iz procedure na doradu zbog toga što se njime ne obezbjeđuje odgovarajuće izvršenje odluke Ustavnog suda na koju se odnosi.

Ustavni sud je pomenutom odlukom obavezao Vladu da podnese predlog zakona za izvršenje odluke "kako bi se pravni status korisnica prava na naknadu po osnovu rođenja troje ili više djece, koje im je priznato na osnovu neustavnih odredaba člana 4 (čl. 54a i 54b) Zakona o dopunama Zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti uskladio s Ustavom, saglasno pravnim stavovima Ustavnog suda izraženim u ovoj odluci".

Uputstvo kako riješiti pravni status pomenutih korisnica, Ustavni sud je dao na posljednjoj strani svoje Odluke:

“(p)ri uređivanju tih pitanja, Vlada je dužna da uvaži legitimna očekivanja svih kategorija korisnica prava na naknadu da im jednom priznato pravo na doživotnu naknadu po osnovu rođenja troje ili više djece **neće biti ukinuto na način koji bi ih stavio u nepovoljniju pravnu i faktičku situaciju od one u kojoj su bile kad su zbog prihvatanja doživotne naknade prekinule svoj dotadašnji radni odnos, ili su prekinule korišćenje prava na penziju, ili su se odjavile iz evidencije Zavoda za zapošljavanje**” (bold naš).

Problem je u tome što Prijedlogom zakona o izvršenju odluke Ustavnog suda nije postupljeno u skladu s uputstvom Ustavnog suda, pa je očigledno da će, u slučaju da Prijedlog bude usvojen, jedan broj korisnica svakako biti doveden u lošiju situaciju od one u kojoj su se nalazile neposredno prije nego što su odlučile da prihvate pravo na doživotnu naknadu.

Rešenja iz Prijedloga su sporna u odnosu na grupu žena koje su prekinule radni odnos radi ostvarivanja prava na naknadu, tj. koje su dovedene u zabludu da će, ako daju otkaz, doživotno ostvarivati pravo na naknadu po osnovu rođenja troje i više djece. Prema odluci Ustavnog suda, ovih žena je 4309 ili 19,5% od ukupnog broja žena korisnica naknada.

Predlogom su ove korisnice naknada podeljene na tri kategorije, prema starosti do 45, do 55 i do 61 godine života, pri čemu su neadekvatno ograničene visine naknada za sve korisnice i nepravедno je postavljeno vremensko ograničenje trajanja primanja naknade od 3 i 5 godina za korisnice starosti od 33 do 45 godina, odnosno od 45 i 55 godina.

Paušalno ograničenje iznosa na fiksne iznose, koji su manji od iznosa doživotnih naknada i, sasvim moguće, i od plate, jer Predlog nije propisao da će se uzeti u obzir iznosi mjesečne zarade svake osobe, dovešće do toga da će predviđenim iznosima biti oštećene one korisnice koje su zarađivale više od iznosa predviđenih Prijedlogom. I propisani fiksni iznosi doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje izvjesno neće obezbijediti da penzije svih korisnica budu onolike kolike bi bile da su ostale pri zaradama kojih su se odrekle.

Posebno sporno je vremensko ograničenje primanja naknada za sve korisnice starosti od 45 do 55 godina života, koje ovo pravo mogu da koriste samo 5 godina, a korisnice starosti od 33 do 45 samo tri godine. Vlada na ovaj način neosnovano pretpostavlja da bi sve one u tom roku mogle pronaći posao, odnosno da bi, da se nisu odrekle posla zbog naknada, posao izgubile, što se sve ne može pretpostaviti.

Po isteku roka od 3 ili 5 godina, u kojem je propisano primanje naknada, korisnice starosti od 33 do 55 godina koje ne pronađu odgovarajuće zaposlenje, ostaju bez primanja, tj. vraćaju se na Zavod za zapošljavanje. Niko im ne garantuje zaposlenje i najveće su šanse da

se, s obzirom na godine života, neće zaposliti, odnosno da, iako se zaposle, neće ostvariti zaradu koju su nekada primale. Takva situacija će se onda nepovoljno odraziti na iznos njihovih penzija, pa će, prema tome, biti dovedene u mnogo nepovoljniji položaj od onoga u kome bi se našle da su ostale u radnom odnosu.

Jedini način da se pravna situacija korisnica uredi tako da ne budu dovedene u gori položaj od onoga u kome su bile prije davanja otkaza i sticanja prava na naknadu, je da se osobama koje su imale zarade u iznosima većim od onih koji su za njih predviđeni Prijedlogom, daju mjesečne naknade u iznosima zarade koju su primale, uz odgovarajući iznos poreza i doprinosa, pri čemu sve korisnice te naknade treba da primaju sve do eventualnog zaposlenja ili penzionisanja, a ne samo u određenom roku.

S poštovanjem,

Tea Gorjanc-Prelević, izvršna direktorica